

اسم الله الرحمن الرحيم

اصول و مبانی پدافند غیرعامل

مرداد ۱۴۰۴

رضا کمر
عضویت علمی دانشگاه

بیانات مقام معظم رهبری با مسئولان پدافند غیر عامل کشور مورخه ۹۱/۰۸/۰۷

- ❖ تأکید بر اصل دائمی و ثابت بودن پدافند غیر عامل
- ❖ عدم توجه به کم یا زیاد شدن تهدیدات
- ❖ تأکید بر همیشگی بودن پدافند غیر عامل
- ❖ انجام کارها به بهترین وجه

بنابراین، پدافند غیر عامل یک اصل خواهد بود برای همیشه نه برای یک مقطع خاص ...

... مسئله یک مسئله همیشگی است، ان شاء الله خداوند شماها را کمک کند و توفیق بدهد که کارها به بهترین وجهی انجام بگیرد.

بیانات مقام معظم رهبری با مسئولان پدافند غیر عامل کشور مورخه ۹۷/۰۸/۰۶

در مقابل شیوه‌های پیچیده تهاجم دشمنان، پدافند غیرعامل نیز باید کاملاً هوشیار و جدی باشد و به صورت علمی، دقیق، به‌روز و همه‌جانبه عمل و با هرگونه نفوذ مقابله کند.

اگر مدیران کشور اهمیت این مسئله را درک نکنند و پدافند غیرعامل به طور شایسته توسعه پیدا نکند، کشور در معرض تهدیدهای بعضاً غیرقابل جبران قرار خواهد گرفت، بنابراین مسئولان بخش‌های مختلف کشور چه بخش‌های نظامی و چه بخش‌های غیرنظامی، باید با پدافند غیرعامل همکاری کامل و لازم انجام دهند.

پدافند غیرعامل

هر اقدام صلح آمیز،
آینده نگرانه و غیر مسلحانه
که موجب؛

افزایش
بازدارندگی

کاهش
آسیب پذیری

پدافند
غیر عامل

تداوم
فعالیت های
ضروری

ارتقاء
پایداری ملی

تسهیل
مدیریت
بحران

در برابر تهدیدات
دشمن

اهداف کلّی در دفاع غیرعامل

سرمایه انسانی

- حفظ جان انسان‌ها
- کاهش تلفات

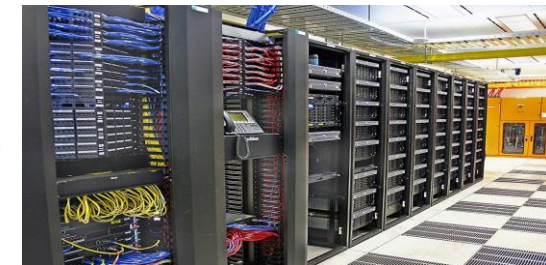
سرمایه فیزیکی

- کاهش آسیب‌پذیری
- پایدارسازی در برابر تهدیدات

سرمایه سایبری

- حفظ زیرساخت
- تداوم کارکرد

رصد، پایش و دیدبانی
دائمی تهدیدات

صیانت و حفاظت از
دارایی متناسب با
اهمیت آن

پیش‌بینی به‌موقع
به‌منظور پیشگیری
مناسب

اصول پدافند غیرعامل

پراکندگی

مقاوم‌سازی و
مستحکم‌سازی

چند منظوره‌سازی

جایگزینی

استقلال و خودکفایی

خوداتکایی

تنوع سازی

اصول پدافند غیر عامل

بهینه سازی

موازی سازی

کوچک سازی

مدفون سازی

اعلام خبر / هشداردهی

استتار، اختفا،
فریب

حفاظت اطلاعات
(به‌ویژه در مراکز
حیاتی، حساس و مهم)

اصول پدافند غیرعامل

آمایش و مکان‌یابی

موانع / پوشش در
همه زمینه‌ها

ایمن‌سازی

جابه‌جایی

زندگی به سبک پدافند غیرعامل در سه ساحت فردی، خانوادگی و اجتماعی

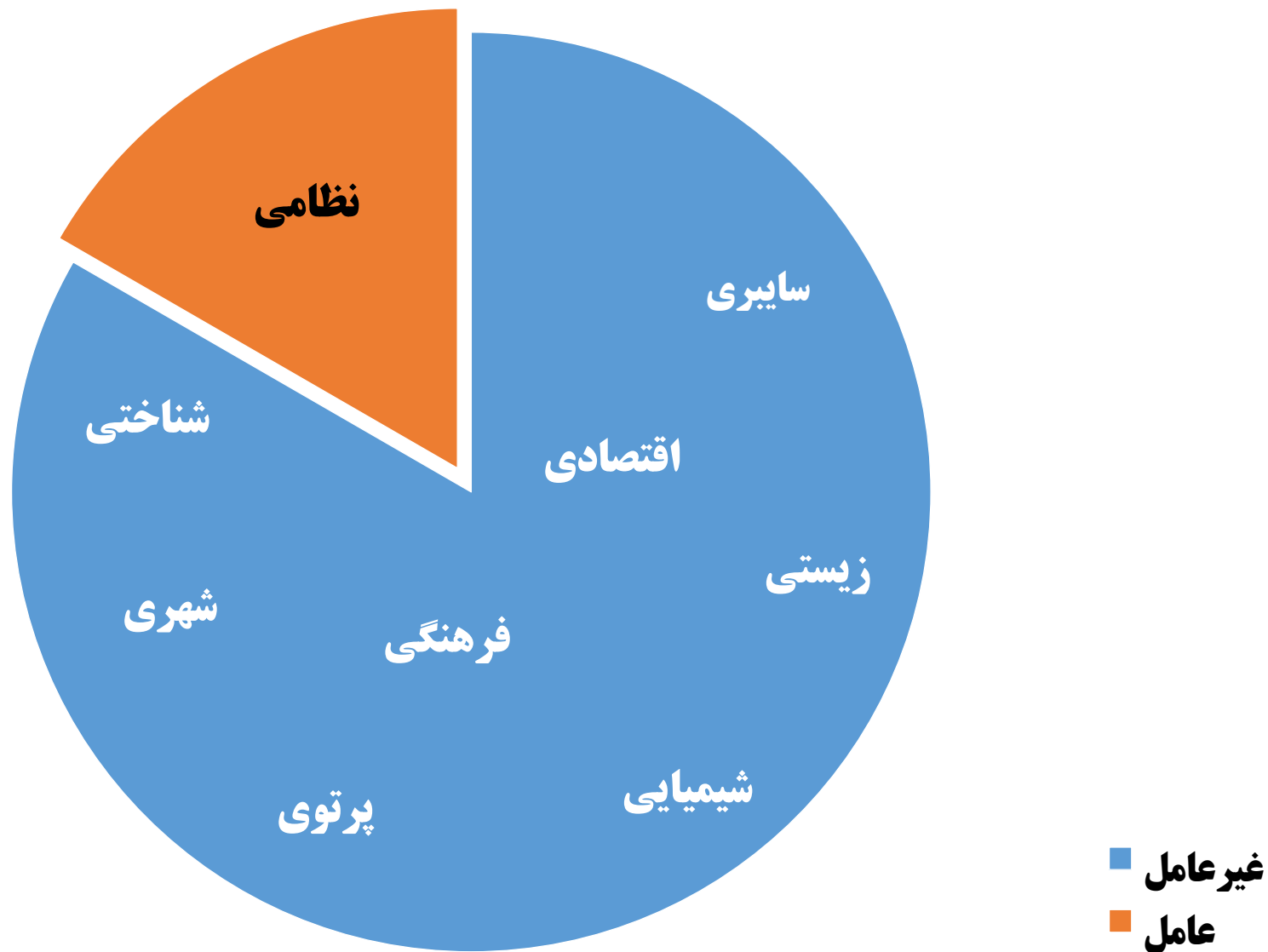
دارایی / سرمایه / زیرساخت

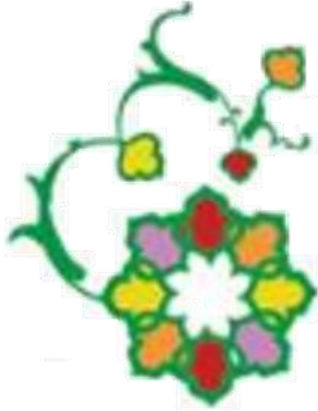
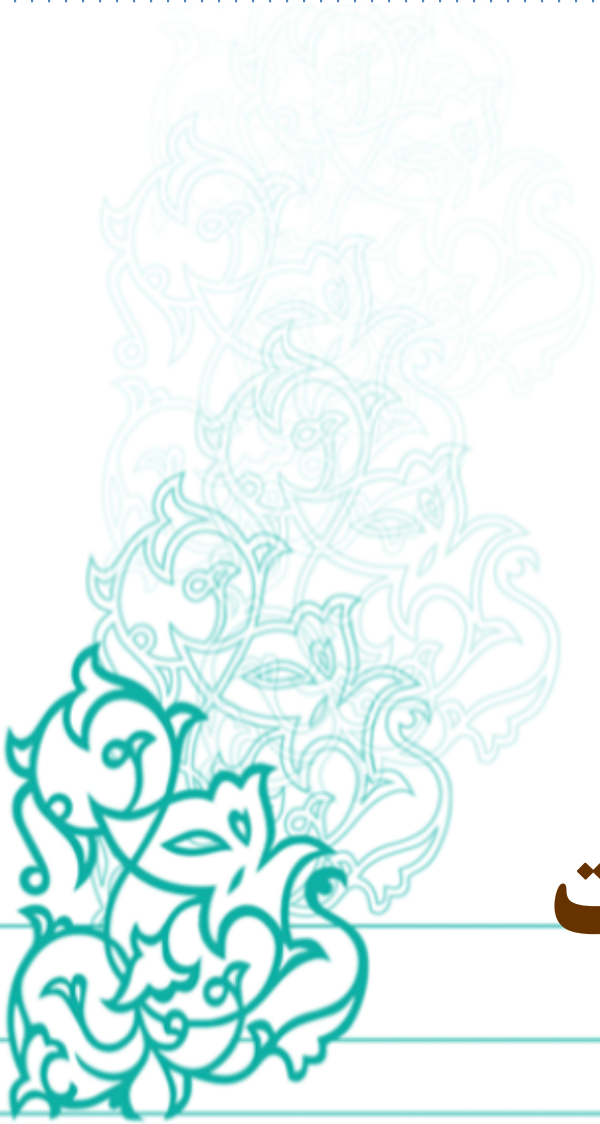
صیانت
(مصون سازی)

آسیب پذیری

تهدید

محدوده اثر (سطح تأثیر) پدافند غیرعامل در حوزه دفاع

دشمن شناسی و شناخت تهدیدات

جهان در حال تغییر سریع است

سه بُعد عمده تغییر در عصر حاضر
بُعد فکری و فلسفی – بُعد اقتصادی و توسعه‌ای – بُعد فناوری

شرایط جغرافیایی جمهوری اسلامی ایران

از مسائل عمده‌ای که امروزه تمام کشورهای جهان با آن روبرو می‌باشند، برقراری و حفظ امنیت جانی و مالی در کشور چه از لحاظ امنیت داخلی و چه از لحاظ جلوگیری از هجوم کشورهای همسایه در نواحی مرزی می‌باشد.

اگر مرزها را **دروازه‌های فیزیکی بحران‌ها** در نظر بگیریم، **ایران دومین کشور جهان از نظر تعداد همسایه (۱۵ همسایه) است.**

بررسی علل ناپایداری همسایگان ایران

نوپایی

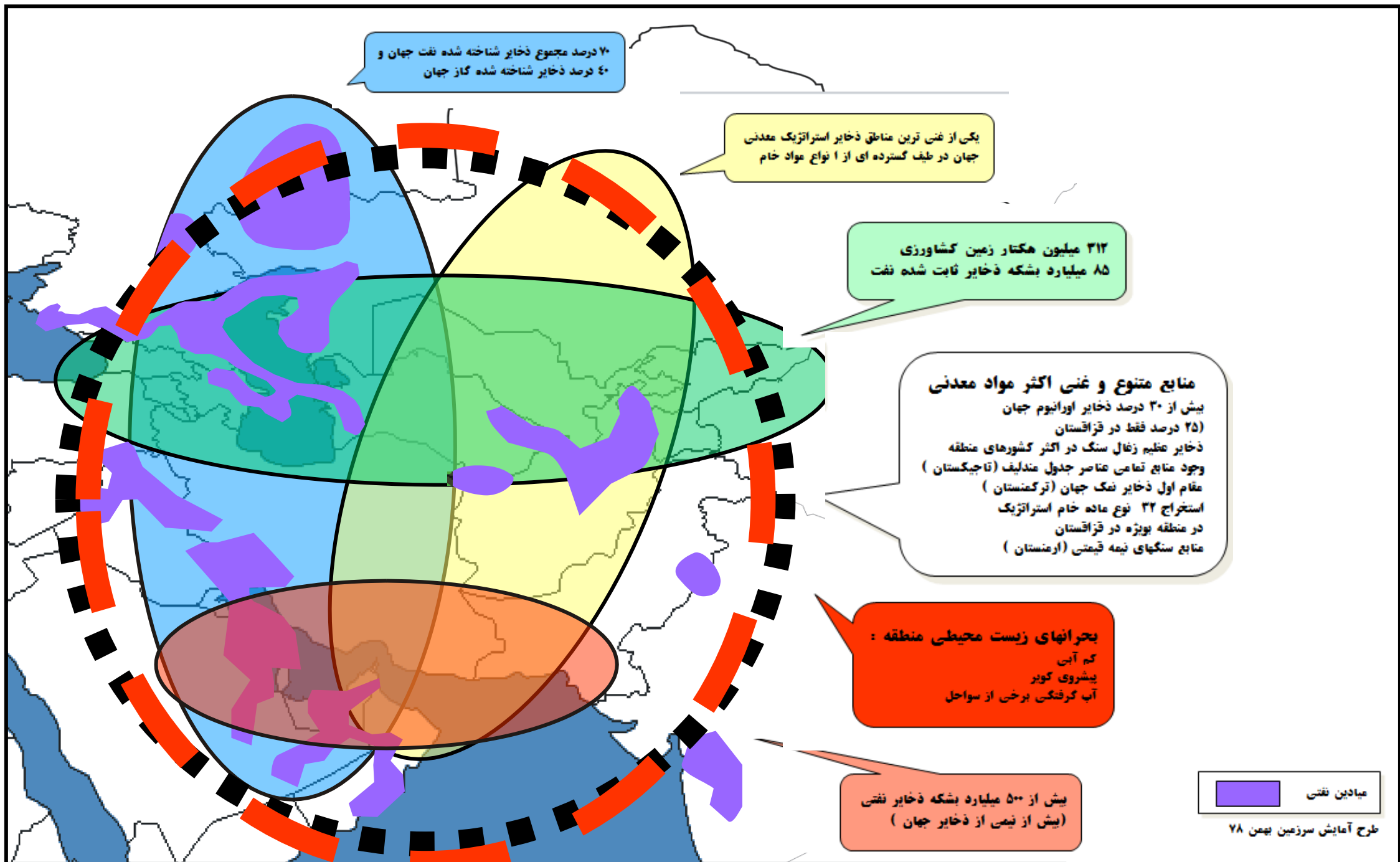
به جزء ترکیه و روسیه عموماً تأسیس هیچ یک از کشورهای همجوار ایران به یک قرن نمی‌رسد. این نوپایی زمینه نداشتن بلوغ سیاسی و نوعی وابستگی به قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را برای آن‌ها فراهم کرده است. به همین دلیل موج‌های کوتاه بحران‌زا باعث تنش و ناپایداری درونی آن‌ها می‌شود.

ناهمگنی

اغلب این کشورها از نظر ترکیب زبانی و قومی و مذهبی جز دولت‌های ناهمگن هستند و این مسئله سبب ایجاد چالش‌های دیرینه فرهنگی و در نهایت باعث ناپایداری آن‌ها شده است.

توسعه نیافتگی

کشورهای اطراف ایران اغلب کمتر توسعه یافتگی اقتصادی-اجتماعی داشته و اکثراً جز کشورهای توسعه نیافته‌اند.

تهدید چیست؟

در لغت، واژه **تهدید** (Threat) به معنای ترساندن، بیم دادن و تولید خطر می‌باشد. از نظر اصطلاحی در علوم سیاسی و روابط بین‌الملل، "**تهدید**" و "**امنیت**" به وسیله یکدیگر تعریف می‌شوند. (**امنیت** در واقع، نبود **تهدید** است و با وجود **تهدید**، **امنیت** مخدوش و کاهش می‌یابد.)

تعریف تهدید:

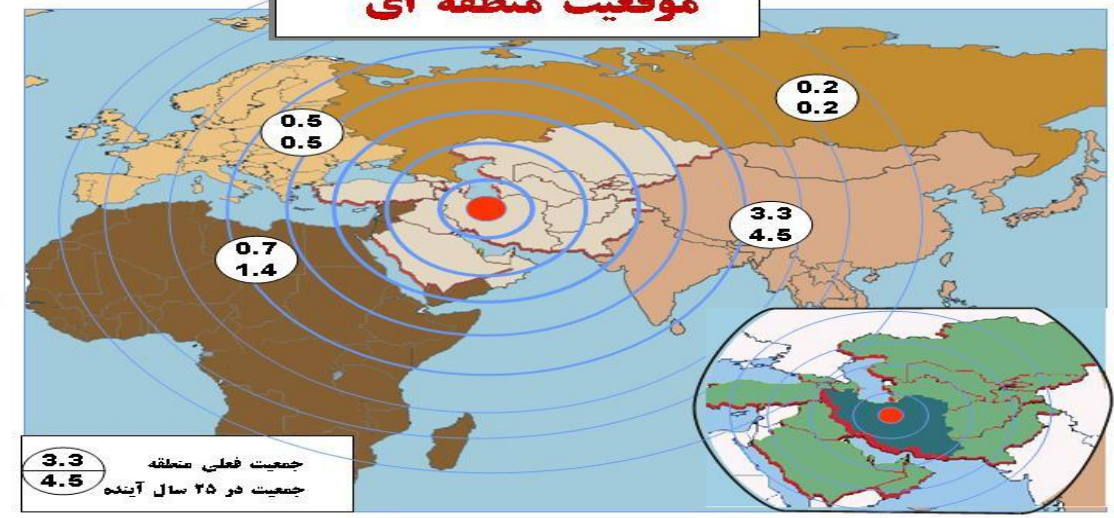
تهدید به هر پدیده‌ای اطلاق می‌شود که «پتانسیل» ایجاد **اختلال** و یا **آسیب رساندن** به **افراد**، **تجهیزات**، **محیط** و **عملکرد سیستم** را دارا باشد.

هر عنصر یا وضعیتی که پیش شرط وقوع یک رویداد ناگوار، حادثه و یا اضطراب باشد و موجودیت منافع، امنیت ملی و یا ارزش‌های حیاتی کشور را به خطر اندازد تهدید محسوب می‌گردد.

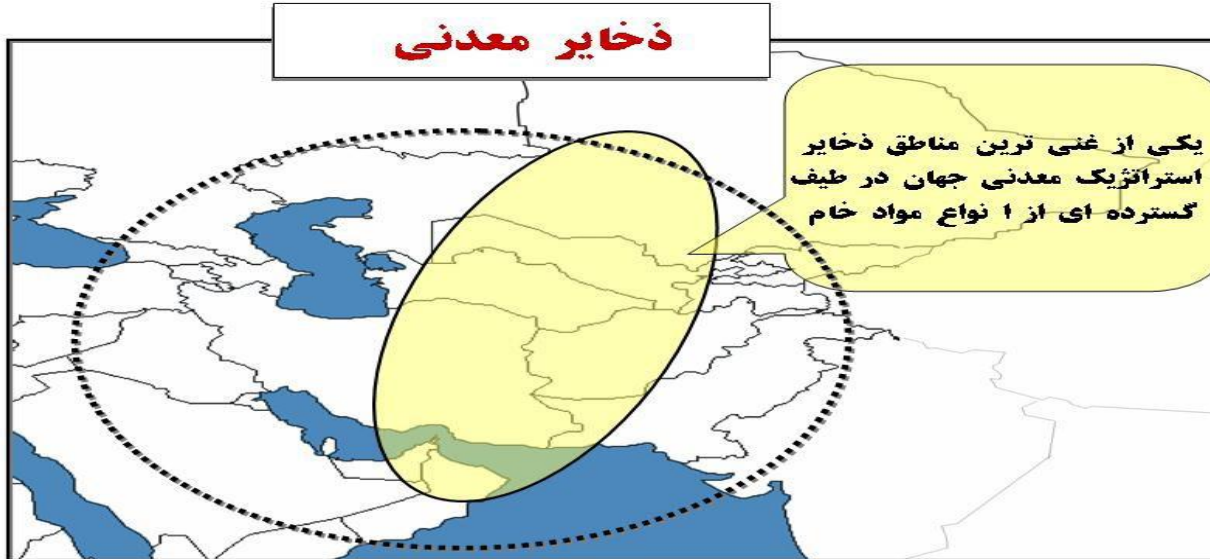
منابع انرژی

موقعیت منطقه ای

ذخایر معدنی

منابع انسانی

چهار مزیت عمده کشور :

موقعیت منطقه ای ، منابع انرژی ، منابع معدنی ، منابع انسانی

استکبار ستیزی

موقعیت ژئوپولیتیک

آمادگی
دفاعی

دخاثر با ارزش

تسلط بر تنگه هرمز

جامعه آماده

اولین گام در پدافند غیرعامل شناخت تهدیدات و دشمن شناسی است.

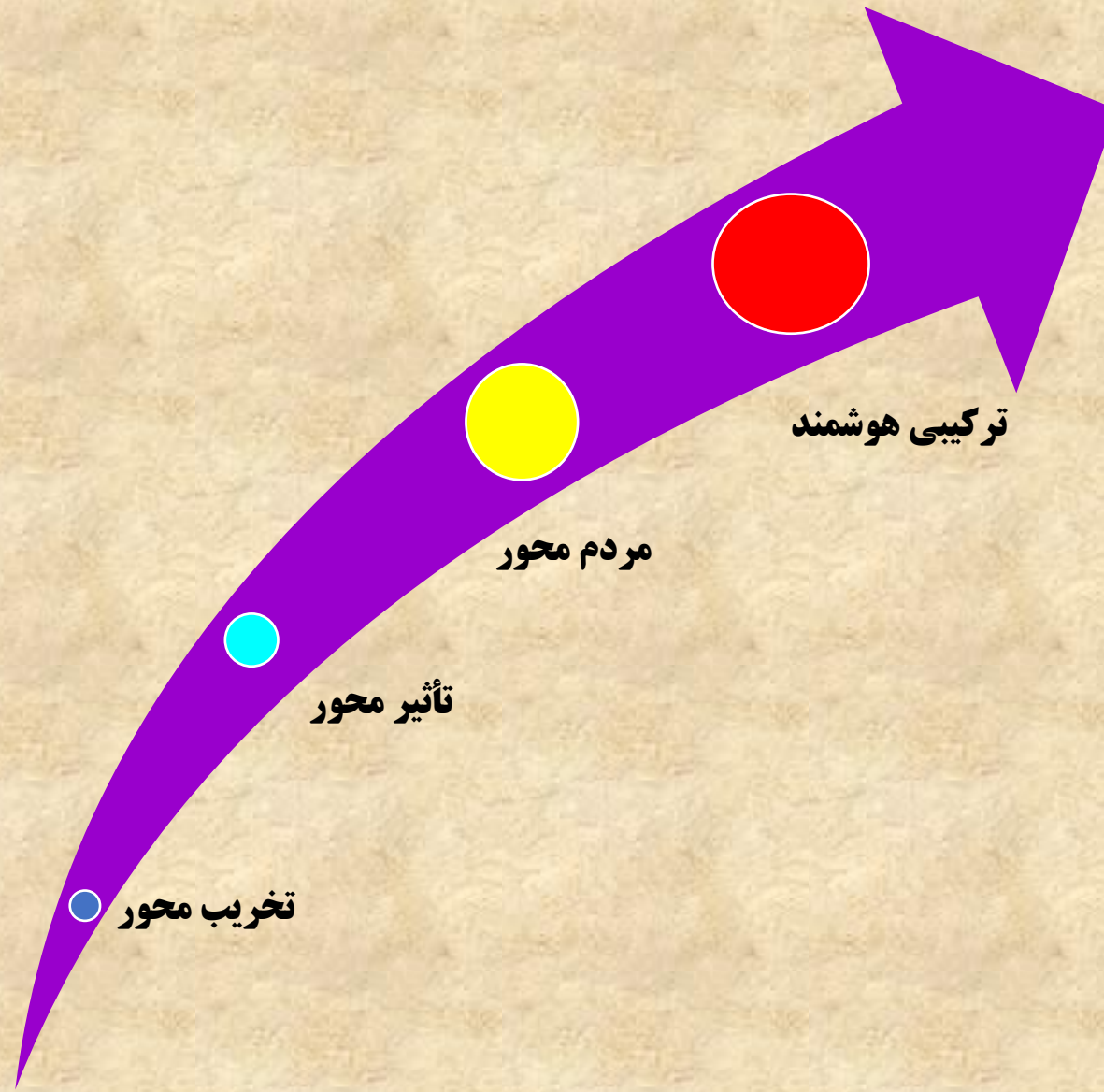

برای تصمیم گیری و چگونگی واکنش در برابر دشمن باید ابتدا او را **شناخت**، به **اهدافش** پی برد و **روش های** او را در ضربه زدن و رسیدن به اهدافش باز شناخت همچنان که باید نقاط ضعف و قوت او را مورد مطالعه قرار داد. به مجموع این کارها **دشمن شناسی** گویند.

اگر شناسایی دشمن خوب انجام نگیرد آثار منفی آن در مراحل تصمیم گیری و برخورد، خود را نشان می دهد.

(رهبر معظم انقلاب و فرمانده کل قوا)

روند تغییر در ماهیت تهدیدات

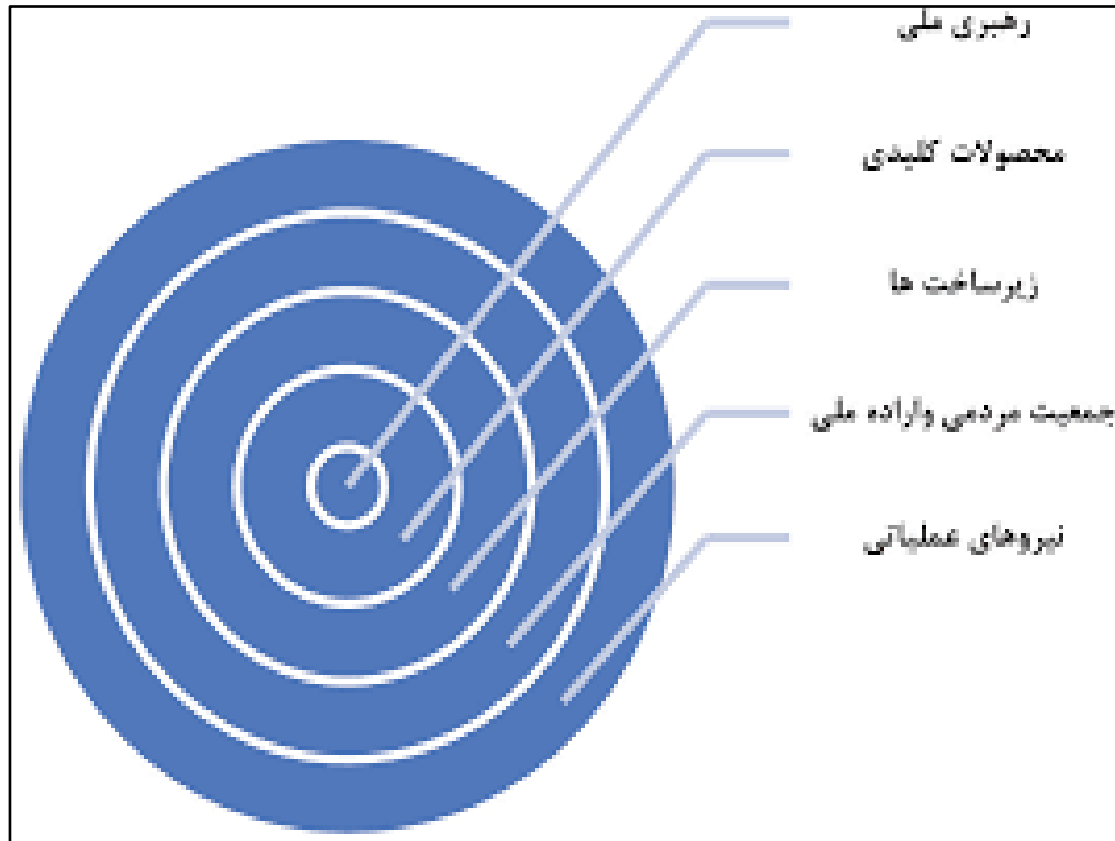

تهدیدات تخریب محور

• مقصود دشمن از اعمال این گونه تهدیدات تحمیل تلفات انسانی بیشتر و تخریب حداکثری ابنیه و زیرساخت های فیزیکی کشور هدف می باشد.

تهدیدات تأثیر محور

• دشمن در این رویکرد اعمال تهدیدات مبتنی بر حلقه‌های راهبردی جان واردن با لحاظ نمودن فاکتور جذابیت، زیرساخت مورد هدف در مراکز ثقل حائز اهمیت را بر اساس سطح‌بندی و اولویت‌بندی انجام‌شده، مورد هجوم قرار می‌دهد.

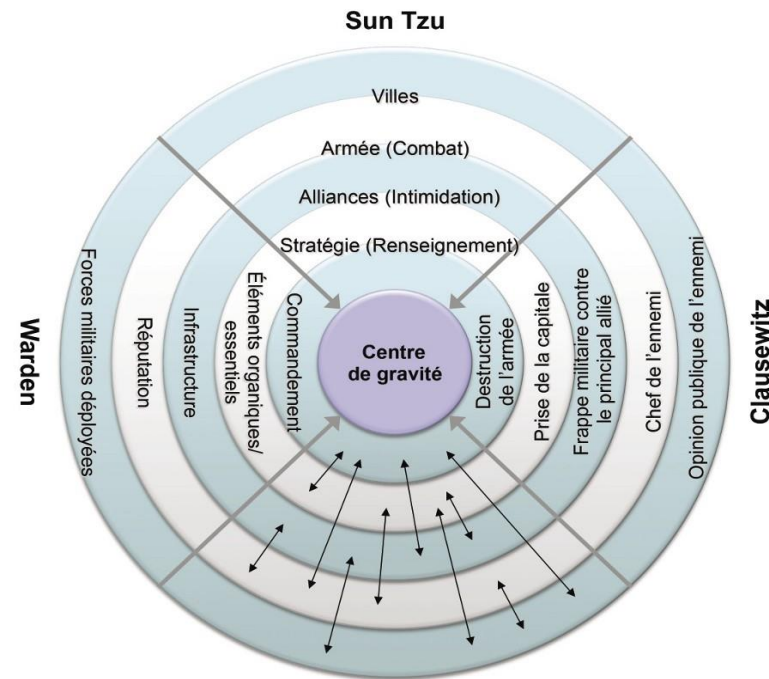
تئوری واردن

در سال ۱۹۸۸ **سر هنگ هوایی جان واردن** کتابی با عنوان **نبرد هوایی را** تهیه و تدوین نمود و در دهم آگوست ۱۹۹۱ با سمت مشاور نظامی امنیت ملی آمریکا، نظریه، خود را که به **تئوری پنج حلقه واردن** مشهور می‌باشد به پنتاگون و فرماندهان وقت نظامی، ژنرال نورمن شوارتسکف و ژنرال کولین پاول ارائه نمود که مورد قبول واقع گردید.

(مدل ۵ حلقه واردن)

سرهنگ واردن طی جنگ اول خلیج فارس (آزادسازی کویت) نظریه‌ای را تحت عنوان «**دشمن به عنوان یک سامانه**» ارائه داد که پایه و اساس «**عملیات تأثیرمحور**» امروزی شد.

او معتقد بود جهان واقعی را می‌توان به صورت یک «**مدل پنج حلقه‌ای**» شامل «رهبری»، «ارکان حیاتی یا محصولات کلیدی»، «زیرساخت‌ها»، «جمعیت»، «ساز و کار جنگی یا نیروهای عملیاتی» در نظر گرفت.

داخل هر حلقه، سامانه‌های حیاتی وابسته به هم یا **مراکز ثقل**، وجود دارند که اگر هدف قرار گیرند بر دیگر **مراکز ثقل** و در نهایت بر کل، اثراتی خواهند گذاشت (**نگرش نظام‌مند**). با در اختیار داشتن فناوری‌های پیشرفته، تقریباً می‌توان به‌طور هم‌زمان به این مراکز ثقل، یورش برد. (**حملات موازی**)

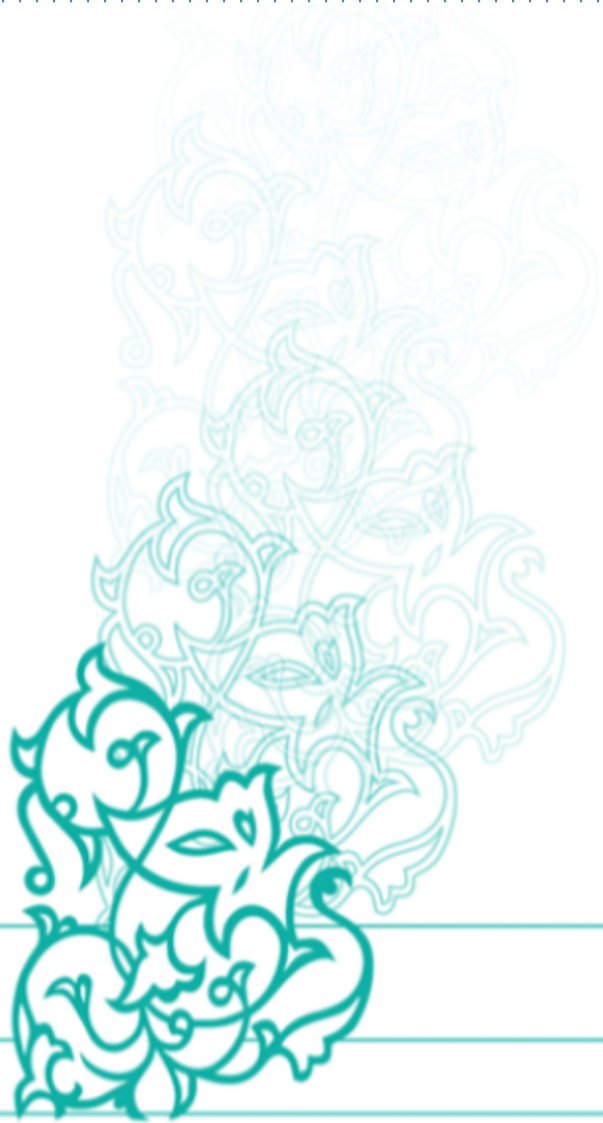
حلقه‌ها	عناوین	مقایسه با اندام انسان	مراکز ثقل
حلقه اول	رهبری ملی (national Leadership)	مغز و سیستم عصبی	رهبری سیاسی، مراکز اصلی تصمیم‌گیری‌های کلان سیاسی و نظامی (وزارتخانه‌ها، قرارگاه‌های عمده فرماندهی، مخابرات راه دور و...)
حلقه دوم	محصولات کلیدی (Key Production)	سیستم‌های هضم و گردش خون	نیروگاه‌های برق، پالایشگاه‌ها، صنایع سنگین، مخازن سوخت، صنایع دفاعی، دیوهای مهمات، انبارهای عمده مواد غذایی، دارویی و شبکه آبرسانی
حلقه سوم	زیرساخت‌ها (Infra Structures)	اندام‌های حرکتی (دست و پا)	فرودگاه‌ها، خطوط ریلی شهری و راه آهن، بنادر، جاده‌ها، پل‌ها، اتوبان‌ها، شبکه‌های مخابراتی منطقه‌ای و محلی
حلقه چهارم	جمعیت مردمی و اراده ملی (Population & National will)	روح، روان و اراده	جمعیت مردمی و افراد نیروهای مسلح که با عملیات روانی دشمن مورد هدف قرار می‌گیرند.
حلقه پنجم	نیروهای عملیاتی (Field force)	سلول‌های دفاعی	سیستم‌های اعلام خبر راداری، مواضع و سایت‌های سیستم‌های توپخانه‌ای و موشکی پدافند هوایی، پایگاه‌های هوایی، پایگاه‌های موشکی زمین به زمین، پایگاه‌های دریایی و شناورها، مراکز تعمیراتی و انبارهای قطعات یدکی، یگان‌های عملیاتی، خطوط مقدم، قرارگاه‌های تاکتیکی و...

عملیات تأثیر محور

عملیات تأثیر محور بر **تخریب گره‌های** (نودهای) **حساس** و نه تخریب کل زیرساخت‌ها به منظور دستیابی به تأثیرات مطلوب و انجام عملیات موازی با تمرکز بر **حمله هم‌زمان** بر تمام **اهداف مطلوب** به جای **حملات متوالی متمرکز** است.

همچنین، **عملیات تأثیر محور** را می‌توان مترادف با «**تسلط سریع**» یا مفهوم شناخته شده‌تر «**شوک و بهت**» دانست.

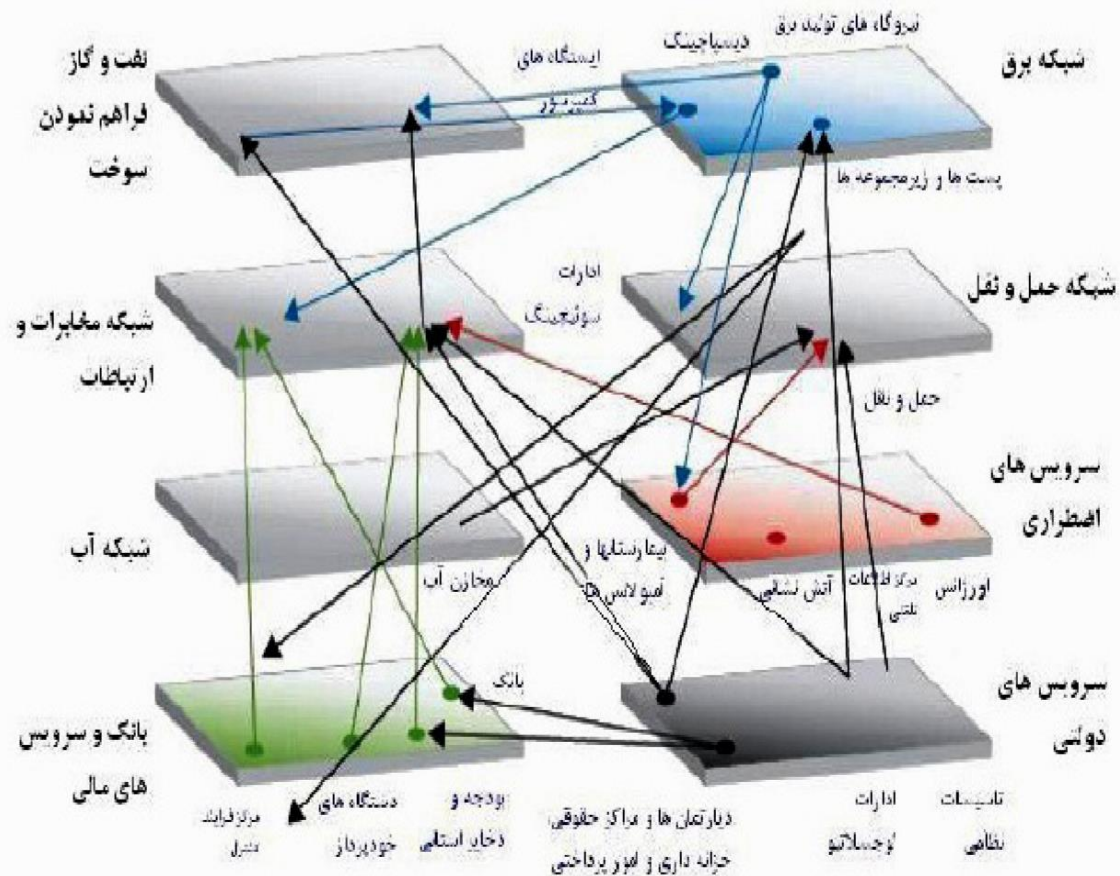
برخی نیز **عملیات تأثیر محور** را یک جنگ «**شبکه محور**» در سطح عملیاتی فرض می‌کنند.

وابستگی و اندرکنش

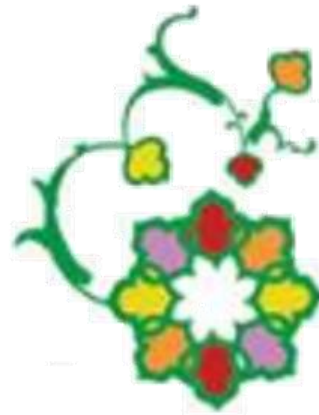
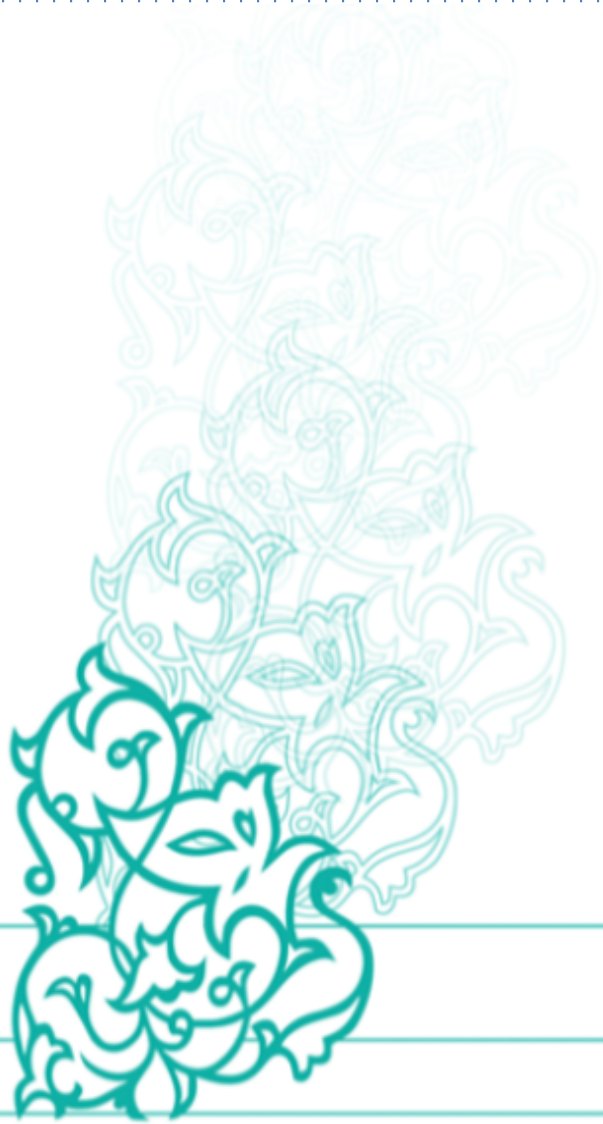
وابستگی شریان های حیاتی

تحلیل وابستگی سیستمی در شریان‌های حیاتی

حفظ عملکرد یک شهر در پیش و پس از **بحران‌ها**، به عملکرد **شریان‌های حیاتی** وابسته است و با توجه به برهم کنش و وابستگی شدید این **شریان‌ها** به یکدیگر، بررسی رفتار این **شریان‌ها** و **برهم کنش** آن‌ها در زمان وقوع **بحران** ضروری است.

مسئله‌ی اصلی این است که وابستگی **شریان‌ها** تنها از نوع وابستگی فیزیکی دو **شریان حیاتی** به هم نبوده و آن‌ها از نظر اطلاعاتی و همین‌طور وابستگی‌های خارجی همچون **اثرات زیست‌محیطی، سیاسی، اجتماعی و امنیتی** نیز به یکدیگر وابسته‌اند. بررسی هر یک از این‌ها، نیاز به بررسی **سیستم‌ها و تجهیزات** زیرمجموعه‌های آن زیرساخت دارد.

آسیب پذیری و مخاطرات

آسیب‌پذیری

عبارت است از نقاط **ضعف** مجموعه که منتج به **آسیب** می‌گردد. **آسیب‌پذیری** هرگونه **ضعف** یا **نقصی** که دشمن با بهره‌مندی از آن، بتواند در جهت ضربه زدن به زیرساخت‌ها و نیروهای کشور مورد تهاجم، وارد نماید.

به تعبیری **صدمه‌ای** که خسارت ناشی از آن ما را دچار مشکل و خدشه نماید **آسیب‌پذیری** است.

فقدان آگاهی در خصوص چگونگی رفع **تهدید**

عدم توانایی در جلوگیری از **خطر**

و فاقد قدرت بودن در دفع **تهدید**

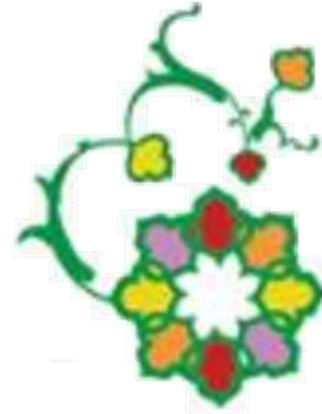
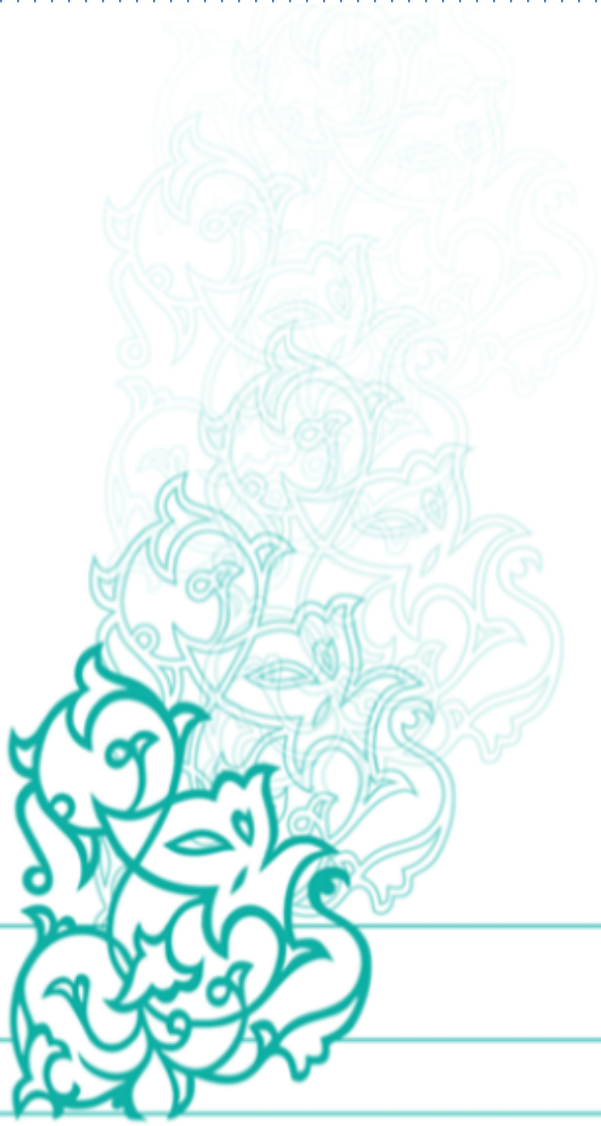
اجبار به فعالیت در شرایط **خطرناک** است

آسیب‌پذیری به عنوان:

آسیب‌پذیری فرودگاه **تهدید** است.

اگر آسیب‌پذیری وجود نداشته باشد، **تهدید** جایی
برای **فرود** پیدا نخواهد کرد...

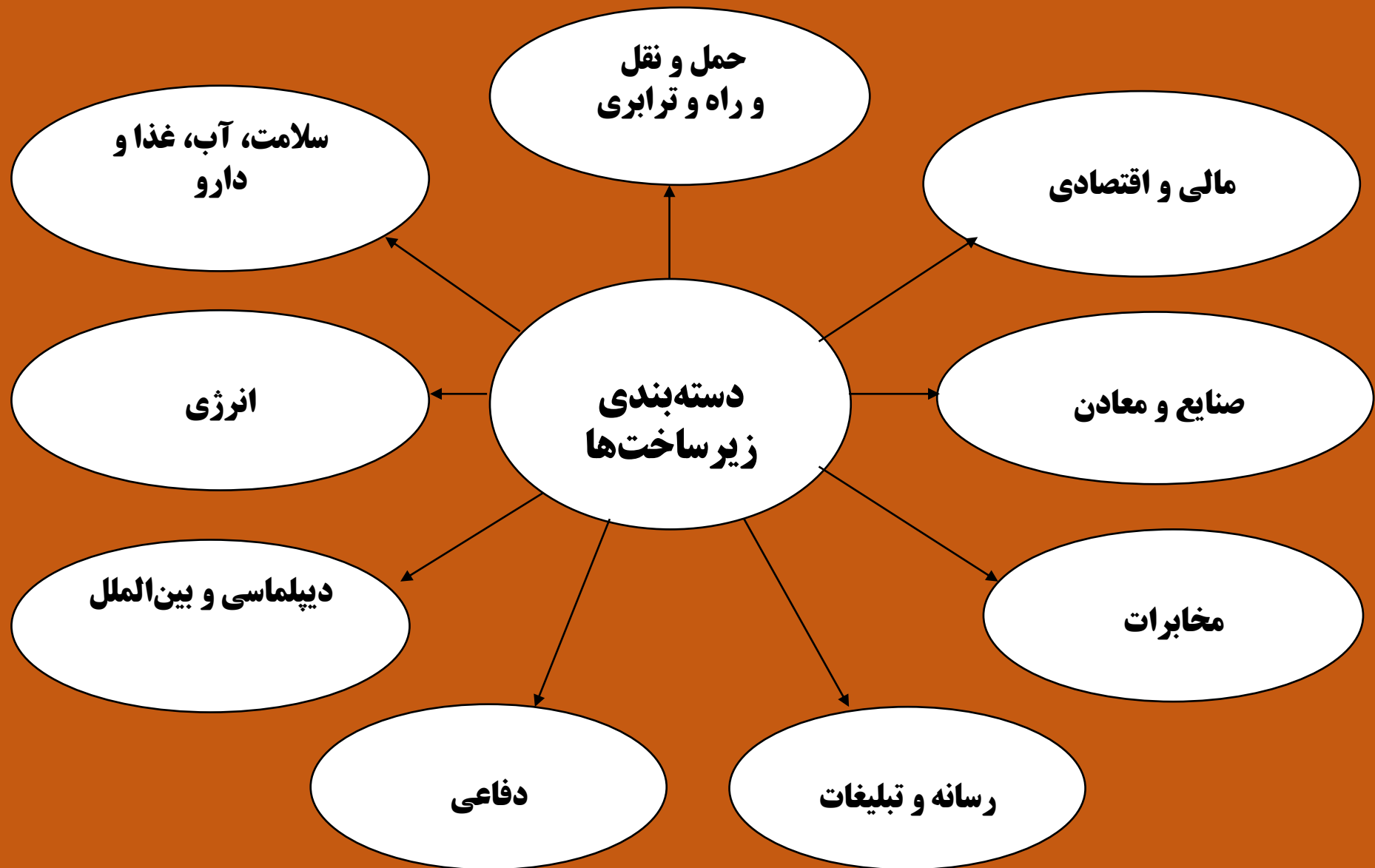
به عبارت دیگر **تهدید** خودش را در جایی که
آسیب‌پذیری موجود است، **نمایان** و **آشکار** ساخته و
تأثیر خود را می‌گذارد.

زیر ساخت‌ها

طبقه بندی زیرساخت‌ها

- زیرساخت حیاتی
- زیرساخت حساس
- زیرساخت مهم
- زیرساخت قابل حفاظت

زیرساخت‌های حیاتی

به زیرساخت‌های اطلاق می‌گردد که :

- از دست‌دادن آن‌ها آسیب در **سطح امنیت ملی** ایجاد می‌کند.
- ارتباط با منافع ملی و امنیت ملی دارند.
- سطح خطر تولیدشده در مقیاس امنیت ملی می‌باشد.

زیرساخت‌های حساس

به زیرساخت‌هایی اطلاق می‌گردد که :

—پیامدهای از دست دادن این زیرساخت اثر در سطح منطقه و چند
استانی داشته باشد.

—سطح خطر از دست دادن این زیرساخت در سطح امنیت منطقه‌ای
است.

زیرساخت‌های مهم

به زیرساخت‌هایی اطلاق می‌گردد که :

– اهمیت کارکردی و اثر از دست دادن آن در سطح استان می‌باشد.

– از دست دادن آن پیامد امنیت استانی دارد.

زیرساخت‌های قابل حفاظت

به زیرساخت‌هایی اطلاق می‌گردد که:

– اهمیت کارکردی آن در سطح **نقطه‌ای** است.

– اثر از دست‌دادن زیرساخت بیشتر در سطح یک **محله** ارزیابی می‌شود.

مثلت سنتی جنگ

حکومت

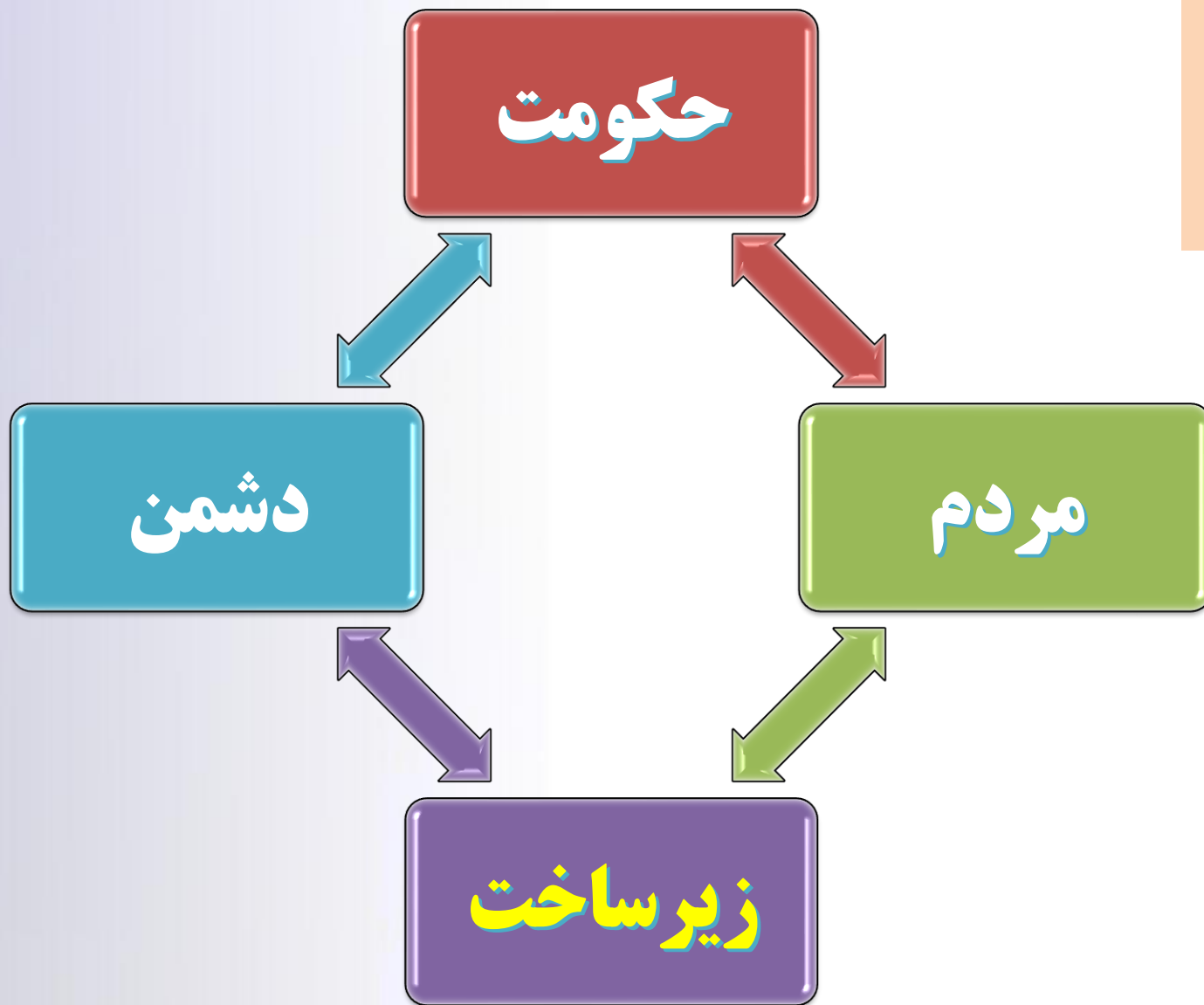
دشمن

مردم

مربع مُدرن جنگ

انهدام / اختلال زیر ساخت

عدم پاسخگوی دولت به نیازها و ناتوانی در تأمین نیازهای اساسی مردم

ایجاد نارضایتی در مردم

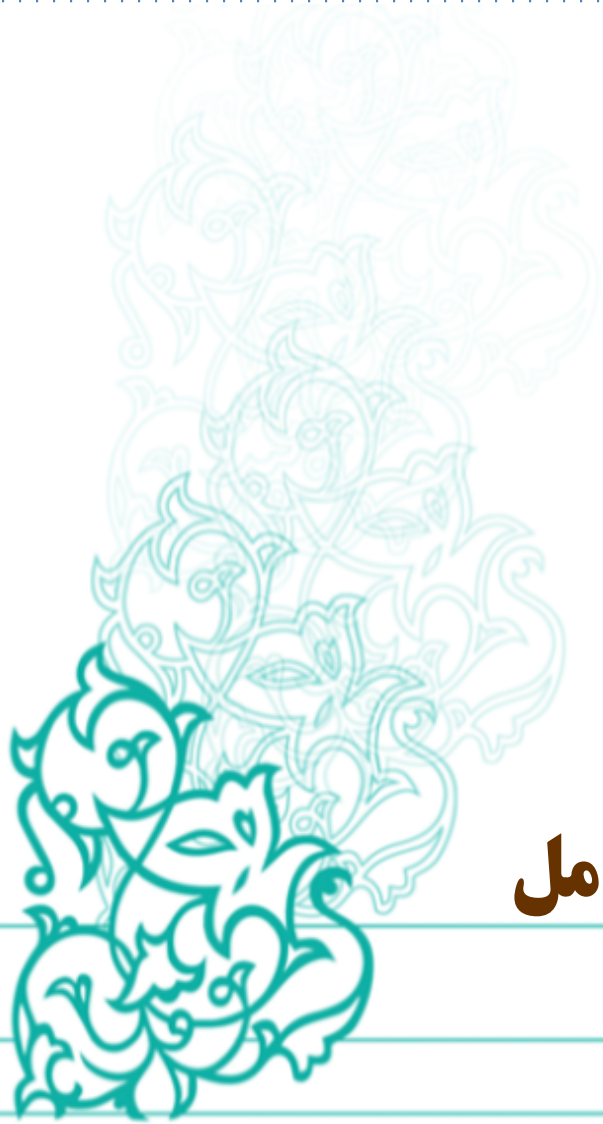
توسعه نارضایتی‌ها و تبدیل آن به شورش

تشویق و هدایت شورش و تخاصم و درگیری با حاکمیت

**عملیات نظامی احتمالی کمکی و هدایت شورشیان (مردم تحریک شده)
به مراکز دولتی**

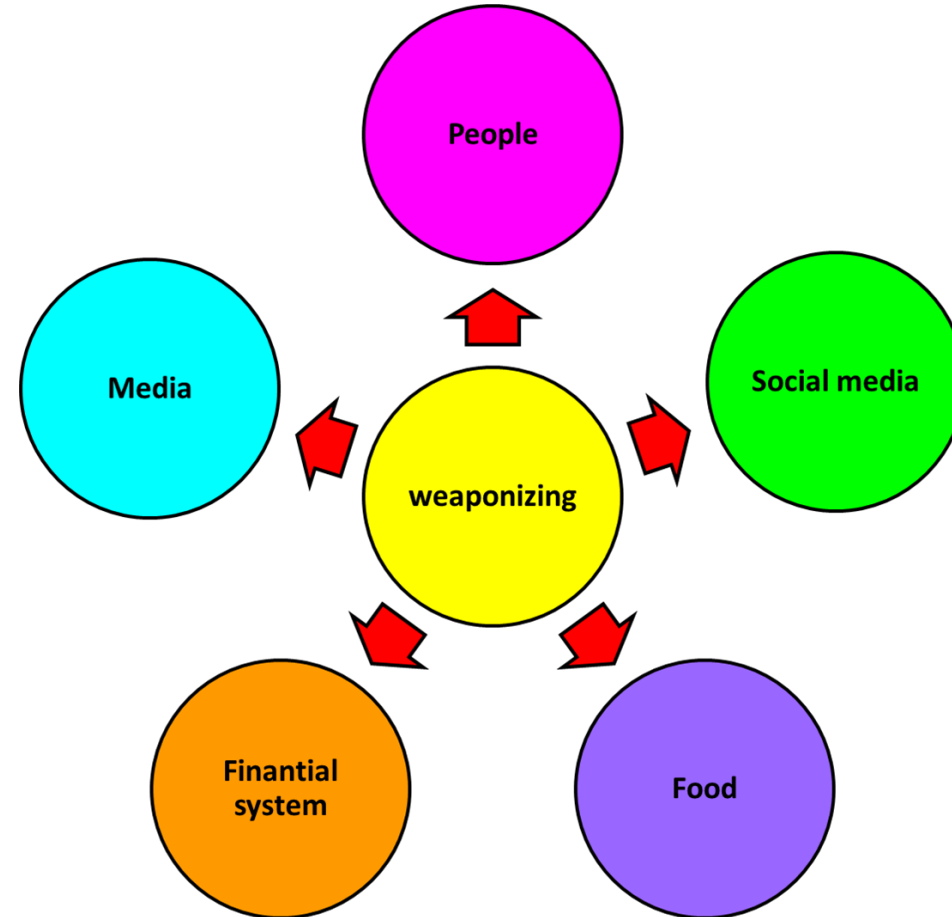
اقدامات اولیه سقوط دولت

تهدیدات جدید و رویکردهای نوین پدافند غیرعامل

تهدیدات مردم محور

• با بروز عصر رسانه، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، دشمن به‌جهت کنترل و مدیریت تبعات حقوقی اعمال تهدیدات تخریب‌محور و تأثیرمحور در عرصه بین‌الملل، رویکرد جدیدی تحت عنوان رویکرد مردم‌محور را در دستور کار خود قرار داد.

• در این رویکرد مردم دیگر هدف جنگ تلقی نشده بلکه به‌عنوان محور جنگ به‌حساب می‌آیند. مهم‌ترین راهبردی که دشمن در این رویکرد دنبال می‌کند، مدیریت افکار عمومی و مهندسی ذهن مردم به‌منظور ساماندهی ایشان علیه منافع ملی کشور خودشان می‌باشد.

اغتشاش و تهاجم در شهرها (تهدید مردم محور)

پیامدهای تهاجم به شهرها

تخریب مراکز اصلی تصمیم‌گیری سیاسی مانند استانداری، فرمانداری، شهرداری، بخشداری

اختلال فعالیت در مراکز کنترل و فرماندهی نظامی و انتظامی

گسترش ناامنی و افزایش فعالیت اشراک و سارقین در هجمه به بانک‌ها، فروشگاه‌ها، انبارهای تسلیحات و مواد غذایی، منازل مردم و...

هجوم مردم به خروجی‌های شهر و مراکز ارائه خدمات و عدم کنترل جمعیت

زخمی و کشته شدن مردم به دنبال موشک‌باران و بمباران هوایی و یا جنگ رو در رو با دشمن در نقاط مرزی

قطع ارسال مواد غذایی، دارو، خون و تجهیزات پزشکی

گسترش بیماری‌های واگیر و ناشناخته

مراجعات زیاد مصدومین و ناکافی بودن خدمات بهداشتی درمانی اولیه در مراکز خصوصی و دولتی

از کار افتادن سامانه‌های حمل و نقل درون و برون شهری: اتوبوس، مترو، راه‌آهن برون شهری، هواپیما

پیامدها که تهاجم به شهرها

قطع زیرساخت‌های خدماتی شهر (آب، برق و گاز)

ناکافی بودن خدمات نیروهای امدادی مانند: آتش‌نشانی و اورژانس، هلال احمر به دلیل کمبود امکانات و نیرو

صدمات زیربنایی به مراکز و اماکن شهری و روستایی به دنبال برخورد موشک باران و بمب‌های مخرب

پخش مواد خطرناک شیمیایی، بیولوژیک یا هسته‌ای در منطقه به دنبال استفاده عمدی دشمن و یا به دلیل تهاجم دشمن به کارخانجات و تأسیسات حاوی این مواد در اطراف شهرها

تهاجم دشمن به اماکن مقدسه با هدف ایجاد تهییج و آشوب اجتماعی در منطقه

قطع فعالیت رسانه ملی و رسانه‌های مکتوب مانع اطلاع‌رسانی شفاف به مردم شده و در نتیجه زمینه جدی برای گسترش شایعات

به دلیل تداوم تهاجم دشمن به منطقه، بازسازی و ترمیم مناطق آسیب‌دیده تا پایان تهاجم، به تعویق خواهد افتاد

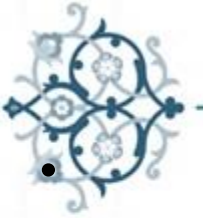
رسانه‌های دشمن و ایادی داخلی با استفاده از انجام عملیات روانی، باعث ایجاد وحشت، درگیری‌های قومی- مذهبی و دیگر اشکال آشوب‌های اجتماعی می‌شوند

فعالیت‌های جاسوسی دشمن با هدف جمع‌آوری اطلاعات از منطقه مورد تهاجم با استفاده از ایادی داخلی و سازمان‌های بین‌المللی گسترش می‌یابد

- هدف اصلی تهدیدات جدید انهدام و کشتار وسیع و مستقیم مردم نیست.
- پیش شرط شروع عملیات نظامی در دکترین عملیاتی آمریکا، اقناع افکار عمومی در سه لایه (کشور هدف، کشورهای درگیر، فضای بین‌الملل) می‌باشد.
- رشد سریع رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی و اثرگذاری آن بر افکار عمومی به‌عنوان یک مؤلفه اساسی در جنگ‌ها مطرح شده و اثرات اساسی در مدل جنگ‌ها و تهدیدات ایجاد کرده است.
- رسانه‌ها از حالت یک‌طرفه خارج شده و به سمت رسانه‌های اجتماعی چندسویه رفته‌اند و مردم نسبت به اثرات آن شرطی شده‌اند.
- رسانه‌ها با اثرگذاری بطنی محتوای مهندسی شده بر ذهن، فکر و باور مردم، در سازماندهی آنان در شبکه‌های اجتماعی و بکارگیری آنان به‌عنوان پیاده نظام نقش کلیدی ایفا می‌نمایند.

- دولت محور نیستند. از عوامل یا بازیگرانی سرچشمه می‌گیرند که ماهیت فروملی یا فراملی دارند.
- محل جغرافیایی خاصی ندارند. چندبعدی، پراکنده و چندسویه هستند.
- تهدیدات نوین را صرفاً با روش‌های سخت‌افزاری یا با نیروهای مسلح نمی‌توان مهار کرد. سازمان‌های نظامی یا دفاعی ممکن است ایفای نقش کنند، ولی مهار و مدیریت مؤثر این‌گونه از تهدیدات به طیفی از رویکردهای غیرنظامی وابسته است.
- تأکید بر حذف زیرساخت‌های ارائه دهنده خدمات ضروری به مردم.
- گسترش قدرت رسانه با مفهوم اثرگذاری بر مردم خارج از کنترل حکومت‌ها و سلب توان اداره مردم از حاکمیت.
- تأکید بر جداسازی مردم از حاکمیت با مدیریت افکار عمومی و تغییر باورها.
- تلاش برای جذب، سازماندهی، تحریک و بکارگیری مردم علیه حاکمیت.
- بکارگیری گسترده فناوری‌های نوین به‌عنوان پیشران اصلی (سایبر، رسانه‌ها، شبکه‌های اجتماعی، هوش مصنوعی و...).

مقام معظم رهبری مدظله العالی:

آرایش دشمن آرایش جنگی است؛ از لحاظ **اقتصادی** آرایش جنگی گرفته؛ از لحاظ **سیاسی** آرایش جنگی گرفته؛ فقط از لحاظ نظامی علی الظاهر آرایش جنگی ندارد که آن هم البته حواس نظامی‌های ما جمع است؛ همان‌طور که عرض کردم از لحاظ **فضای مجازی** آرایش جنگی گرفته؛ در مقابل این دشمنی که آرایش جنگی در مقابل ملت ایران گرفته، ملت ایران بایستی آرایش مناسب بگیرد، باید خودش را آماده کند در همه بخش‌های مختلف.

۱۳۹۸/۰۲/۱۱

(۱) جهاد تبیین و روشنگری در برابر تحریف‌ها به‌عنوان یک تکلیف همگانی وظیفه اصحاب رسانه، اندیشمندان و جوانان انقلابی است.

(۲) دشمن، ذهن مردم را هدف گرفته است و رسانه‌های جبهه‌ی انقلاب باید روایت‌ساز و جریان‌ساز باشند.

(۳) تحریف، روایت‌های جعلی و تردیدافکنی، ابزار و سلاح جنگ نرم دشمن است، رسانه‌ها باید سپر حقیقت باشند.

(۴) یکی از راهبردهای دشمن، ایجاد شکاف‌های اجتماعی است. رسانه‌های متعهد با تفرقه‌افکنی رسانه‌ای مقابله کنند و مروج وحدت باشند.

(۵) هدف دشمن ناامید کردن مردم با سیاه‌نمایی است. رسانه‌ها باید با امیدآفرینی و اعتمادسازی، سدِ راه عملیات روانی باشند.

۶) در برابر حمله‌های رسانه‌ای، پاسخ صرف کافی نیست، تولید محتوا و روایت‌سازی فعال، کلید پیروزی در سنگر دفاع نرم است.

۷) رسانه‌ها باید راه‌های نفوذ فکری دشمن را بشناسند و مسیرهای تأثیرگذاری را مسدود کنند. شناخت نقشه دشمن، پیش‌شرط مقابله است

۸) هنر، رسانه‌ای قدرتمند در نبرد نرم است. سینما، مستند، ادبیات و فضای مجازی، جبهه‌های مهم جنگ نرم هستند و باید آن‌ها را فعال و تقویت کرد.

۹) اقتدار فکری، عامل شکست دشمن است و رسانه‌های انقلابی باید استقلال فکری ملت را تقویت و هویت ملی را برجسته کنند.

۱۰) رسانه‌های متعهد نباید دنباله‌رو جریان‌های دشمن باشند، بلکه باید با روایت‌سازی مستقل، روایت‌گر حقایق و راهبر افکار عمومی به جای واکنش‌های منفعلانه باشند.

تهدیدات ترکیبی هوشمند

- به کمک ابزار علم و فناوری رویکرد تهدیدات دشمن تغییر کرده و به صورت هوشمندانه و ترکیبی نمایان شده است.

جنگ ترکیبی

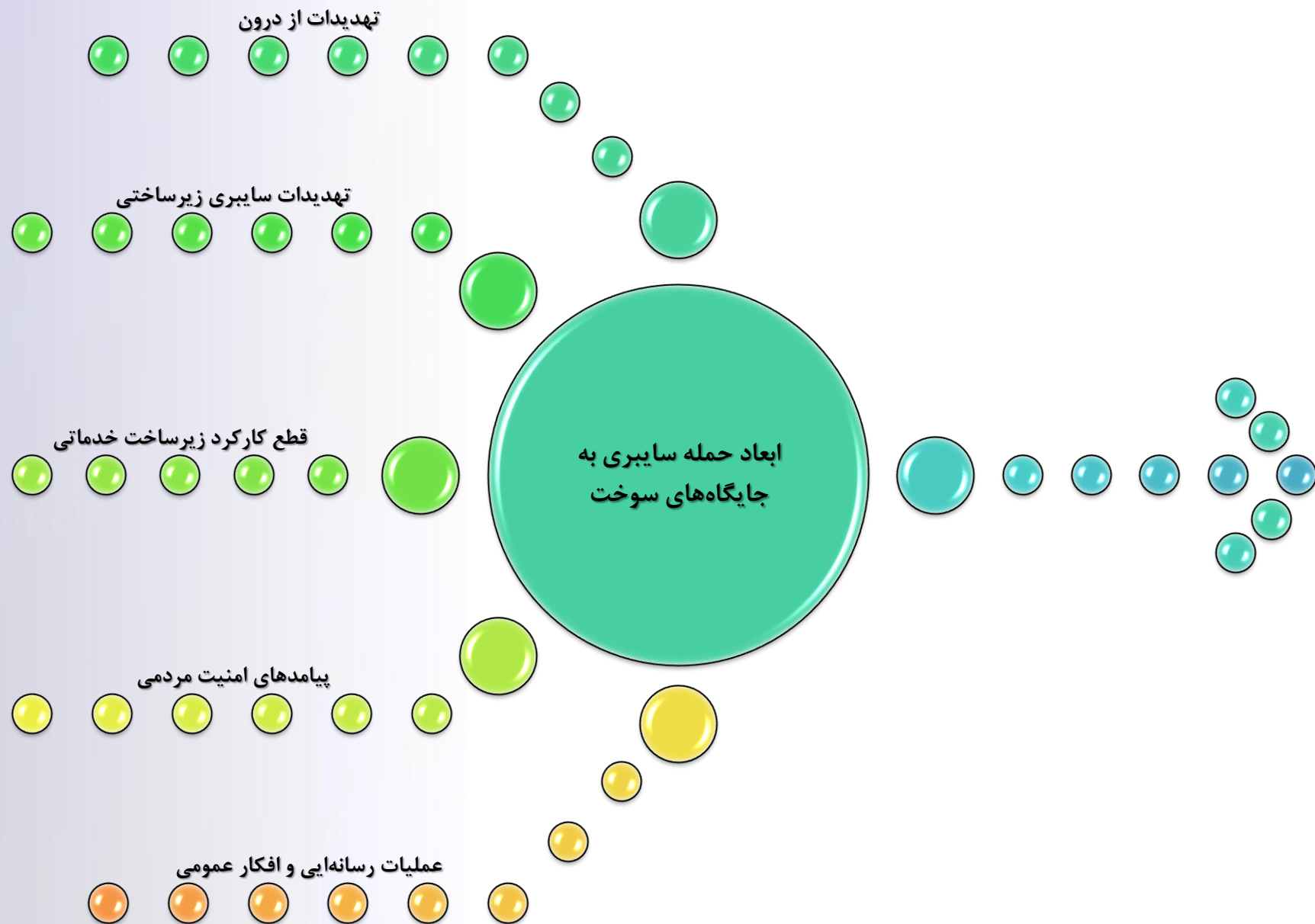
جنگ هیبریدی یا همان جنگ ترکیبی به راهبرد پیچیده‌ای اطلاق می‌شود که ترکیبی از نبردهای متعارف، نامتعارف، سایبری، روانی و اطلاعاتی را در خود جای می‌دهد. در واقع طیف گسترده‌ای از ابزارهای متعدد به شیوه متقارن یا نامتقارن در این نوع جنگ که نبردی غیرخطی به‌شمار می‌رود، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

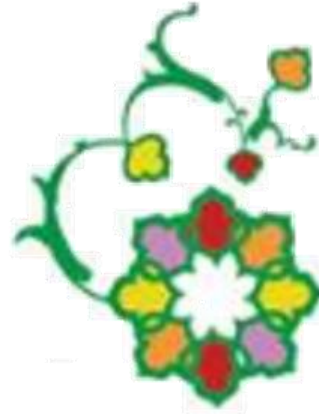
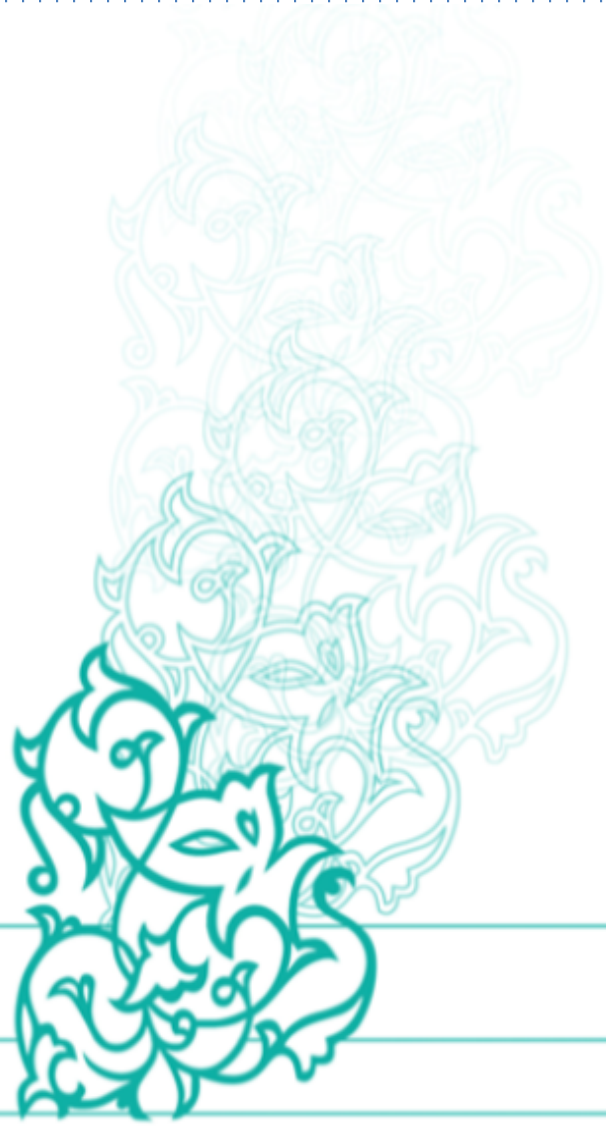
در جنگ ترکیبی از روش‌های مختلفی مانند استفاده از نیروهای نامنظم، تقویت ناآرامی‌های داخلی، انقلاب رنگی، دیپلماسی، جنگ داخلی، جنگ اقتصادی، جنگ‌های نیابتی، نیروهای نظامی متعارف و حملات سایبری استفاده می‌شود. یکی از ابزارهای مهم جنگ‌های ترکیبی استفاده از **قدرت رسانه** در جنگ روایت‌هاست که از آن به پیروزی بدون جنگ در اثر روایت غالب تعبیر می‌شود. در عصر **رسانه، اینترنت و شبکه‌های اجتماعی**، روایت غالب پیروز نهایی میدان نبرد را تعیین می‌نماید. در این نگاه، در جنگ‌های فردا برنده کسی نیست که بزرگترین بمب‌ها را دارد، بلکه کسی پیروز است که **بهترین روایت‌ها** را دارد. هدف قرار دادن یکی از مهم‌ترین موضوعات راهبردی ایران برای مثال «عصر مقاومت» با این روایت آغاز می‌شود که مقاومت بی‌فایده است و همه باید در **نظام جهانی مدّ نظر آمریکا** هضم شوند. یا این روایت که حکومت ایران بزرگ‌ترین تهدید جهان است. ایران عامل بحران در منطقه و جهان است. بر اساس این روایت صدها برنامه ساخته می‌شود.

ادامه جنگ ترکیبی

مصادیقی از رویکردها، اقدامات و اهداف آمریکا و همپیمانان او در جنگ روایت‌ها علیه جمهوری اسلامی را می‌توان در مصادیقی چون:

"تحلیل‌های مغرضانه، وارونه نشان دادن واقعیت‌ها، پنهان کردن جلوه‌های امید بخش، یأس‌آفرینی در جوانان، بزرگ نشان دادن عیوب و کوچک نشان دادن پیشرفت‌های بزرگ و علمی، ایران هراسی و عملیات روانی، حمایت از نافرمانی‌های مدنی، جنگ رسانه‌ای در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی، جنگ شناختی، تخریب شخصیت‌ها، دامن زدن به اختلافات مذهبی و قومی، ترویج و الگوسازی از سبک زندگی غربی، سرکوب هویت و هنجارهای اسلامی، تهاجم سایبری به زیرساخت‌های کشور، تحریم و جنگ اقتصادی، ایجاد نارضایتی و بی‌اعتمادی در مردم، تخریب هدفمند فرهنگ و هویت اسلامی، متزلزل‌سازی وحدت ملی، ایجاد شکاف و فاصله بین مردم و نظام، حذف تدریجی سیره‌ی انقلابی، انقلاب‌زدایی و دست کشیدن از شعارهای انقلابی به‌منظور **تغییر در نگرش و رفتار مردم**" برشماری نمود.

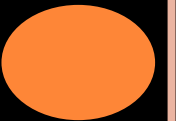
سایر سناریوهای محتمل تهدید

جاسوسے

تروریسم

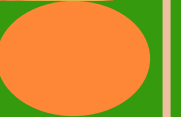
تجزیه کشورها

تحریم

زیستے/بیولوژیک

مست قوم

مدیریت ادراک / جنگ شناختی

جنگ شناختی

یکی از مهم‌ترین سناریوهای دشمن در جنگ ترکیبیِ هوشمند در قالب جنگی نوین تحتِ عنوان "جنگ شناختی"، با استفاده از ابزار رسانه در تمامی حوزه‌های مختلف جامعه به شکلی هوشمندانه اعمال می‌شود. راهبرد دشمن در این رویکرد بهره‌گیری از نبردهای متعارف، نامتعارف، سایبری، روانی و... است. در واقع طیف گسترده‌ای از ابزارهای متعدد به شیوه متقارن یا نامتقارن در این نوع جنگ که نبردی غیرخطی به‌شمار می‌رود، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

"جنگ شناختی" به معنای استفاده از علوم شناختی در هدف قرار دادن قوه‌ی شناخت عموم مردم و نخبگان جامعه‌ی هدف با تغییر هنجارها، ارزش‌ها، باورها، نگرش‌ها و رفتارها از طریق مدیریت ادراک و برداشت است. "این نوع جنگ شکل **تکامل یافته‌تر، پیشرفته‌تر، عمیق‌تر و وسیع‌تر** جنگ نرم و جنگ روانی است که عمدتاً با لایه‌های درونی مغز و ذهن ناخودآگاه مخاطب ارتباط برقرار کرده و به‌طور غیرمستقیم و نامحسوس به مدیریت ادراک و برداشت او مشغول می‌شود. تغییر نگرش در جامعه‌ی کشور هدف، ایجاد اختلال و خطا در دستگاه محاسباتی تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران، اثربخش نمودن جنگ اطلاعاتی، ایجاد گسست عاطفی – ادراکی بین توده‌ها و نخبگان با حاکمیت و نهایتاً تضعیف و زوال سرمایه‌های اجتماعی برخی از کارویژه‌های جنگ شناختی هستند.

جنگ شناختی

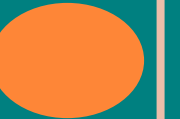
علاوه بر نامرئی بودن، امتیاز دیگر جنگ شناختی داشتن بی‌نهایت سناریو و عدم محدودیت از این لحاظ است. در هر جنگی سناریوها و عملیات‌های احتمالی آن جنگ تقریباً مشخص و قابل پیش‌بینی است. به عنوان مثال در جنگ نظامی سه نیروی زمینی، هوایی و دریایی و در کنار این‌ها یگان‌های سایبری و جنگ الکترونیک و در نهایت عملیات‌های روانی پشتیبانی کننده، عملیات‌های جنگی، عرصه جنگ را به طور کلی تشکیل می‌دهند و یگان‌ها و تیپ‌های انسانی، زرهی، الکترونیک و... نیز تقریباً مشخص و قابل شناسایی هستند. در نهایت ترکیبی از این نیروهای مشخص، عملیات‌ها و سناریوهای جنگی را انجام می‌دهند. اما در عرصه جنگ شناختی، بی‌نهایت سناریو توسط بی‌نهایت کُنشگر می‌تواند اتفاق بیفتد که به هیچ وجه قابل پیش‌بینی و تخمین نیست. یعنی نمی‌توان پیش‌بینی کرد که چه اقداماتی، توسط کدام کُنشگران، در چه زمانی و برای تکمیل پازل‌های چه سناریویی قرار است انجام پذیرد. بلکه تنها بعد از انجام عملیات می‌توان آن را تحلیل کرد و متوجه شد که چه سناریوی شناختی‌ای در دستور کار بوده است.

جنگ نیابتے

خرابكارے

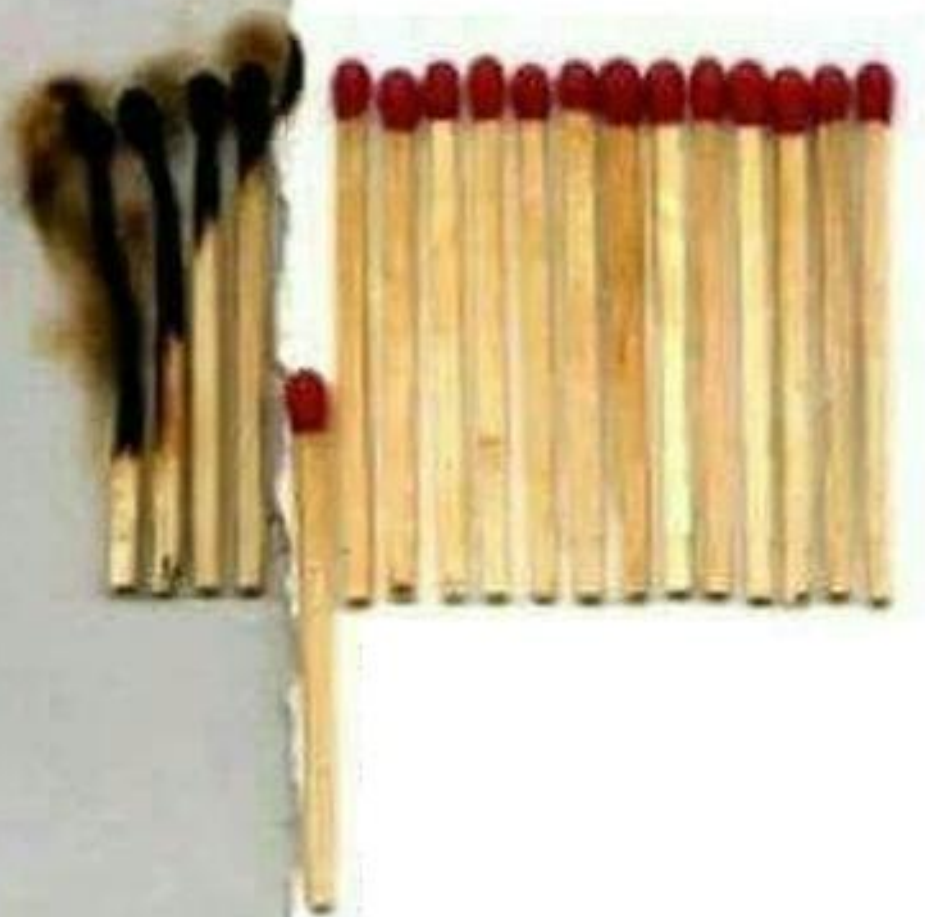

دوقطبے سازے

چالش حقوقے

گاهی یک تصمیم
خرده‌مندانانه، باعث
می‌شود تا بقیه نجات
پیدا کنند.

... این آغاز یک راه است!

این کار باید ادامه پیدا کند.

بیانات رهبر معظم انقلاب
در اولین نشست اندیشه‌های راهبردی